

Список використаних джерел:

1. World Sustainable Hospitality Alliance. 2024 Progress Report. URL: <https://sustainablehospitalityalliance.org/wp-content/uploads/2024/12/2024-Progress-Report.pdf> (date of access: 21.10.2025).
2. Mamotenko D., But T. Analysis of ecological tourism in the European Union: strategic guidelines for development. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*. 2025. Vol. 3, no. 33. P. 10–27. URL: <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2025-3/33-01> (date of access: 20.10.2025).
3. PwC. Hospitality Market Outlook 2025: ESG and Sustainable Investment Trends. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/industries/hospitality-hotel.html> (date of access: 21.10.2025).
4. EEA International. How Important is ESG in Hospitality Investment Decisions? (2025). URL: <https://www.eea.international/wp-content/uploads/2025/02/How-Important-is-ESG-in-Hospitality-Investment-Decisions-EEA-Report.pdf> (date of access: 21.10.2025).
5. Marriott International. Serve 360 – 2024 ESG Progress Report. URL: <https://serve360.marriott.com/wp-content/uploads/2024/07/2024ESGProgress.pdf> (date of access: 21.10.2025).

УДК 338.48

Мокряк Б.М.¹, Хачатурян О.С.²

¹ студ. гр. ПТЛ-24м, Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький

² канд. екон. наук, доцент, Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Готельно-ресторанний бізнес є невід’ємною складовою туристичної індустрії України та важливим чинником розвитку економіки. До початку повномасштабного вторгнення у 2022 році цей сектор активно зростає, сприяючи створенню робочих місць, підвищенню якості послуг та популяризації української культури й гастрономії [1]. Проте воєнний стан радикально змінив умови функціонування галузі, поставивши перед нею безпрецедентні виклики.

Метою даної роботи є аналіз сучасного стану готельно-ресторанного бізнесу України під час воєнного стану, основних проблем, тенденцій адаптації та визначення перспектив розвитку у післявоєнний час.

Готельно-ресторанна сфера до початку війни демонструвала стабільне зростання. Активно розвивався внутрішній і в’їзний туризм, відкривалися нові готелі міжнародних мереж, формувався ринок сучасних ресторанів і кав’ярень [2]. Такі великі міста, як Київ, Львів, Одеса, Харків, Дніпро – стали центрами ділового туризму та гастрономічних подій.

Основними чинниками розвитку галузі були: підвищення рівня сервісу, розширення асортименту послуг, популяризація української кухні, впровадження цифрових технологій, а також зростання ролі онлайн-букінгу та доставки їжі [3]. Проте повномасштабна війна перервала цей процес, спричинивши масштабні втрати і трансформацію всієї системи гостинності.

Перші місяці війни стали шоком для більшості представників галузі. Частина готелів і ресторанів була зруйнована чи втратила можливість працювати через бойові дії, окупацію та руйнування інфраструктури [4]. Значна кількість працівників виїхала за кордон або змінила сферу діяльності. Водночас економічна нестабільність, падіння платоспроможності населення та відсутність туристичного потоку призвели до скорочення попиту на послуги гостинності. Туристичний ринок фактично припинив існування в традиційному форматі [1]. Проте український бізнес виявив неабияку гнучкість і стійкість. Багато готелів стали притулками для внутрішньо переміщених осіб, волонтерів, військових і представників гуманітарних організацій. Ресторани почали готувати безкоштовні обіди для Збройних сил України, лікарень і місцевих громад [4].

Таким чином, галузь частково трансформувалася у соціально спрямований сектор, що підтримував суспільство в умовах кризи.

Починаючи з другої половини 2022 року, у відносно безпечних регіонах України, таких як захід та центр, почалося поступове відновлення діяльності підприємств [5]. Власники бізнесу переглянули стратегії управління, орієнтуючись на нові групи клієнтів: переселенців, журналістів, військових, міжнародних партнерів та українців, які переїхали з небезпечних регіонів.

Основними напрямками адаптації стали:

- оптимізація витрат: скорочення штатів, спрощення меню, перехід на локальні продукти [3];
- підвищення безпеки: облаштування укриттів, встановлення генераторів, систем автономного опалення та зв'язку [4];
- цифровізація: розвиток онлайн-бронювання, мобільних додатків, безготівкових форм оплати, доставка їжі [5];
- підтримка соціальних ініціатив: участь у волонтерських програмах, благодійних зборах, допомога ЗСУ [2].

Ці кроки дозволили частково стабілізувати роботу та зберегти найважливіше – довіру клієнтів і репутацію галузі.

Під час воєнного стану відбулися важливі зміни у структурі попиту та форматі послуг [3], серед яких переорієнтація на внутрішнього споживача, патріотизація сервісу, підвищення ролі локального виробництва, розвиток соціальної відповідальності, енергоефективність і стійкість.

Попри успіхи в адаптації, готельно-ресторанний бізнес продовжує стикатися з низкою труднощів: дефіцитом кадрів через міграцію працівників [4], зростанням вартості продуктів, енергоносіїв і оренди [1], зниженням купівельної спроможності населення, відсутністю стабільного попиту та інвестицій [5]; ризиками безпеки внаслідок обстрілів і повітряних тривог.

Після завершення війни готельно-ресторанна індустрія має значний потенціал для відродження. Очікується активізація внутрішнього та в'їзного туризму, збільшення кількості інвестицій у відновлення зруйнованих об'єктів,

повернення кваліфікованих кадрів з-за кордону, впровадження європейських стандартів сервісу, зростання популярності екотуризму, гастрономічного туризму та локальних брендів.

Державна підтримка, пільгове кредитування, грантові програми та міжнародна допомога сприятимуть швидкому відновленню інфраструктури та створенню конкурентоспроможної галузі гостинності [2]. Готельно-ресторанний бізнес України під час воєнного стану став прикладом надзвичайної витривалості, соціальної відповідальності та інноваційного підходу. Незважаючи на втрати та ризики, галузь продовжує функціонувати, адаптуватися до викликів і робити внесок у зміцнення економіки [1].

Після перемоги України очікується новий етап розвитку цієї сфери з оновленими підходами, інвестиціями, високими стандартами якості та глибоким усвідомленням своєї ролі у формуванні позитивного іміджу країни.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України. Звіти про діяльність підприємств сфери послуг, 2023-2024 рр. URL : <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.10.2025).

2. Міністерство економіки України. Аналітичні матеріали щодо розвитку туризму в умовах воєнного стану. URL : <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення: 20.10.2025).

3. Огляд готельного ринку України 2024. URL : <https://restaurant-consulting.com.ua/uk/ogljad-gotel'nogo-rinku-ukraini-2024> (дата звернення: 20.10.2025).

4. Бондар С.В. Трансформація розвитку готельного бізнесу в Україні в умовах війни» // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Економіка і менеджмент. Збірник наукових праць. Випуск 60. 2024. С. 56-64. URL : <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2024/60-2024/10.pdf> (дата звернення: 20.10.2025).

5. Туристична галузь України під час війни: виклики, загрози, шляхи виходу з кризи : монографія / [за заг. редакцією д.е.н., проф. М.Ю. Барна]. Львів : ЛТЕУ, 2024. – 280 с. URL : <https://fakultet.site/data/monograph2024.pdf> (дата звернення: 20.10.2025).

УДК 338.48+640.4+642

Нанков Д.В.¹, Ленерт С.О.²

¹ студ. гр. ГФ-114м, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

² д-р техн. наук, доцент, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

ВИКОРИСТАННЯ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ БЕЗКООНТАКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБСЛУГОВУВАННІ СПОЖИВАЧІВ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

У сучасному світі, цифрові технології дедалі активніше впроваджуються з метою підвищення комфорту гостей та оптимізації роботи персоналу. Безпека людей залишається одним із найважливіших чинників сьогодення. Зростання ролі цифрових технологій зумовлене потребою у швидкості, ефективності та зручній взаємодії з готельними сервісами. До основних аспектів цифрових технологій належать їхні переваги, труднощі впровадження, недоліки та перспективи подальшого розвитку.

Безконтактне обслуговування (англ. *contactless service*) – це модель взаємодії між готелем і гостем, яка мінімізує або повністю виключає фізичний контакт між персоналом і клієнтом завдяки використанню цифрових технологій.

Ґрунтування даної системи це автоматизація процесів, які трапляються у закладах готельного господарства, наприклад: автоматизація бронювання номерів, їжі, послуг, реєстрації, оплати та додаткових послуг для гостей [1].

Ця модель забезпечує:

- швидкість і зручність;
- підвищення санітарної безпеки;